

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการการชะลอฟ้องในคดีอาญา ศึกษากรณีการบังคับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาในการละเมิดสิทธิบัตร

จากการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการชะลอฟ้องในคดีอาญา การบังคับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาในการละเมิดสิทธิบัตร รวมถึงมาตรการเกี่ยวกับการชะลอฟ้อง ตามกฎหมายต่างประเทศ และการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตรของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ร่วมกับการนำคำพิพากษาศาลฎีกามาใช้เป็นแนวทางการตัดสินคดี อำนาจการสั่งฟ้องและไม่ฟ้องคดีเป็นของพนักงานอัยการ และยังไม่มียกเว้นของกฎหมายในการให้อำนาจพนักงานอัยการในการชะลอฟ้องคดี ขณะเดียวกัน ในบางประเทศ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และสหรัฐอเมริกา ได้มีกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการชะลอการฟ้องแล้ว โดยให้อำนาจในการชะลอการฟ้องแก่พนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งการชะลอฟ้องในคดีอาญา ซึ่งในบางประเทศ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้นำมาตรการชะลอฟ้องบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาตราการชะลอฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และสหรัฐอเมริกา ที่ปัจจุบันมีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการชะลอฟ้องแล้ว มาวิเคราะห์เพื่อนำมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับความผิดกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดสิทธิบัตรของประเทศไทย ต่อไป

4.1 ปัญหาไม่มีมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยประสบกับปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลมีจำนวนมาก ๆ โดยประเทศไทยมีแนวความคิดที่นำมาตราการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำความผิดตลอดมา และได้พยายามผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการชะลอฟ้องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากประสบปัญหาหลายประการ เช่น ยังไม่สามารถกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบได้ว่าหน่วยงานใดที่เป็นผู้รับผิดชอบในการชะลอฟ้อง จึงทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีเพียงร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง พ.ศ. .... เท่านั้น ซึ่งขณะนี้ถูกนำมาพิจารณาอีกครั้ง โดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ มีการประชุม

หารือและได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้อง ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จึงทำให้ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติ กฎหมายเพื่อนำมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับบุคคลที่กระทำการละเมิดสิทธิบัตร ตาม พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

ปัจจุบันประเทศไทย มีการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตรขึ้นสู่ศาลฎีกา โดยศาลฎีกามีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร จากการ กระทำละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ให้อาหารสัตว์ปีก ที่ระบุขอบเขตการประดิษฐ์ในข้อถ้อยสิทธิ ของสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ให้อาหารสัตว์ปีกของโจทก์ ที่โจทก์ได้รับสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สิน ทางปัญญา โจทก์ย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 มาตรา 36 ดังนั้น เมื่อบุคคลอื่นกระทำการละเมิดตามสิทธิของโจทก์ ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งสามารถบ่งชี้ให้เห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยมีการกระทำละเมิดสิทธิบัตร จนศาลฎีกามีคำวินิจฉัยลงโทษ ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่มีบทลงโทษจำคุก ปรับ และทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นบทลงโทษทางอาญา

และในอนาคตประเทศไทยมีแนวโน้มเกิดการกระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติ สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ผลักดันให้มหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชนนำผลงานวิจัยไปใช้ต่อยอดใน ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสังคม โดยนักวิจัยหรือผู้รับทุนที่ได้รับเงินสนับสนุนของรัฐ จะเป็นผู้ถือ ครอบครองสิทธิในผลงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญาของผลงานวิจัยนั้น โดยมีเป้าหมายให้เกิดการนำ ผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และสร้างแรงจูงใจให้สามารถพัฒนาสร้างเจ้าของผลงานวิจัยและ ทรัพย์สินทางปัญญา ภายใต้การรับทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและ นวัตกรรม พ.ศ. 2564 ที่ใช้บังคับแก่การให้ทุนของหน่วยงานรัฐ โดยหน่วยงานนั้นมีวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งสภานโยบายอาจมี หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเป็นการทั่วไป หรือ เฉพาะหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง รัฐจึงให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อเป็นการต่อยอดการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม เพื่อสร้าง แรงจูงใจให้ผู้วิจัยได้สร้างนวัตกรรมเพิ่มขึ้น และให้มีกลไกการบริหารจัดการและติดตามผลการนำ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ กำหนดมาตรการการบังคับใช้สิทธิโดยรัฐ หากมีการ กระทำที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมี อำนาจพิจารณาพิพากษา ทั้งนี้ ยังมีกฎหมายลำดับรอง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ สนับสนุนการใช้พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระเบียบคณะกรรมการ

ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรรายได้ ให้แก่นักวิจัย และการนำรายได้ไปใช้สำหรับการวิจัยและสร้างนวัตกรรม พ.ศ. 2565 (ร่าง) ระเบียบสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ว่าด้วยการขอใช้ประโยชน์ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมโดยบุคคลภายนอก พ.ศ. .... (ร่าง) ประกาศสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. .... หากเป็นเช่นนี้ ในอนาคตประเทศไทย ย่อมเกิดการสร้างสรรค์ทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร และมีการขอจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองทางทรัพย์สินทางปัญญา เพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการละเมิดตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 นำไปสู่การฟ้องร้องคดีต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เกิดการบังคับสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาในการละเมิดสิทธิบัตรขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้มีเจตนาให้ผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้รับความคุ้มครองผลงานที่ได้ทำขึ้น เพื่อมิให้บุคคลอื่นลอกเลียนการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยไม่ให้ค่าตอบแทน หากมีการลอกเลียนแบบเกิดขึ้น บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

อีกทั้ง พระราชบัญญัติดังกล่าวที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมข้างต้นนั้น ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2566-2570 ที่มุ่งพัฒนาประเทศในทุกมิติ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านเศรษฐกิจ รวมถึงการบริหารงานภาครัฐ โดยการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศ นวัตกรรม และดิจิทัล ที่สำคัญมีการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยการเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษาภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนชุมชน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมุ่งขับเคลื่อนประเทศโดยการนำดิจิทัลเทคโนโลยีและสารสนเทศ มาใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งนำไปสู่การคิดค้น สร้างสรรค์ และการผลิตทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร ประกอบด้วยสิทธิบัตรการผลิต สิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 เป็นบทบัญญัติให้รัฐบาลต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล

โดยกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เมื่อมีการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาทุกกรณีเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก นำตัวผู้กระทำความผิดส่งฟ้องต่อศาล เพื่อให้รับโทษตามกฎหมายต่อไป แม้การกระทำความผิดนั้น จะเป็นการผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรงก็ตาม จึงทำให้ผู้กระทำความผิดมีมลทินติดตัว กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างล่าช้า ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหาย รัฐแบกรับค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้าเพราะขาดทรัพยากรบุคคลที่เป็นชุมทรัพย์สมอง ซึ่งเป็นผลกระทบภาพรวมของประเทศไทย

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ถูกนำตัวส่งฟ้องต่อศาลเพื่อให้รับโทษตามกฎหมาย ประกอบกับโทษปรับ และโทษจำคุก ซึ่งเป็นบทลงโทษทางอาญา โดยสิทธิบัตรแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร และบทลงโทษผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทแรก บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 36 หรือมาตรา 63 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 36 เป็นสิทธิของเจ้าของสิทธิบัตร ประกอบด้วยสิทธิบัตรในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย นำเข้า ซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หรือซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร

มาตรา 63 เป็นสิทธิของเจ้าของสิทธิบัตรออกแบบผลิตภัณฑ์ หากผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิในการใช้แบบผลิตภัณฑ์ กับผลิตภัณฑ์ ตามสิทธิบัตร หรือขาย หรือมีไว้เพื่อขาย หรือเสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้แบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่ออุตสาหกรรม หรือหัตถกรรม

พระราชบัญญัตินี้ ได้ให้คำนิยามคำว่า “การประดิษฐ์” หมายถึง การคิดค้นหรือการคิดทำขึ้น ให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ หรือกรรมวิธีขึ้นใหม่ หรือการกระทำที่ประดิษฐ์ขึ้นของผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธี และคำนิยาม “กรรมวิธี” หมายถึง วิธีการ กระบวนการ หรือกรรมวิธีในการผลิตหรือการเก็บรักษาให้คงสภาพหรือให้มีสภาพดีขึ้น หรือการปรับสภาพให้ดีขึ้นของผลิตภัณฑ์และรวมถึงการใช้กรรมวิธีนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้ การประดิษฐ์ที่สามารถขอรับสิทธิบัตรได้นั้น สิ่งประดิษฐ์นั้นต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่ มีขั้นตอนการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น และเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม

ประเภทที่สอง บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงอนุสิทธิบัตร ได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการประดิษฐ์ดังกล่าวจะต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ เป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม

กรณีมีการกระทำความผิดในการละเมิดสิทธิบัตร บุคคลผู้กระทำความผิดต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนทำ

ความเห็นในสำนวนการสอบสวนว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนและตัวผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 142 เมื่อพนักงานอัยการได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการมีหน้าพิจารณาความเห็นของพนักงานสอบสวนเพื่อใช้ดุลพินิจว่าคดีดังกล่าว เห็นควร “สั่งฟ้อง” หรือ “สั่งไม่ฟ้อง” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 หากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานอัยการออกคำสั่งฟ้องคดี และนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องต่อศาล หากเห็นควรสั่งไม่ฟ้องคดี ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีนั้น

เมื่อพิจารณาอำนาจของพนักงานอัยการจากบทบัญญัติกฎหมายข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจเพียง 2 ประการคือ “สั่งฟ้องคดี” และ “สั่งไม่ฟ้องคดี” เท่านั้น หากเป็นเช่นนี้ ถ้าพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ต้องหาได้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรจริง พนักงานอัยการต้องออกคำสั่งฟ้องคดีและนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องต่อศาล เพื่อศาลพิจารณาลงโทษต่อไป ซึ่งบทลงโทษการกระทำละเมิดสิทธิบัตร มีโทษจำคุก โทษปรับ และทั้งจำทั้งปรับ หากศาลพิจารณาพิพากษาคดี สุดท้ายแล้วผู้กระทำความผิดอาจถูกนำตัวเข้าสู่เรือนจำ เนื่องจากบทลงโทษของความผิดดังกล่าวมีโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย หากเป็นเช่นนี้ จะก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการดังต่อไปนี้

ประการแรก ผู้กระทำความผิดมีประวัติอาชญากรรมติดตัว ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพเพื่อนำเงินมาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ ดังนั้น ผู้กระทำความผิดมิได้มีโอกาสได้แก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อทดแทนความรู้สึกรู้สึกที่ผู้เสียหายได้รับ โดยเฉพาะความผิดในกรณีเป็นการกระทำละเมิดสิทธิบัตร ผู้เสียหายควรได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย และการที่ผู้กระทำความผิดมีประวัติอาชญากรรมติดตัว แท้จริงแล้วเมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาล ก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหากระทำความผิดจริง จนกว่าศาลจะมีการพิจารณาพิพากษา แต่ขณะเดียวกันผู้ต้องหากลับมีมลทินติดตัวเสียแล้ว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 29 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ต้องปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้

ประการที่สอง ผู้เสียหายเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกับผู้กระทำละเมิดดังกล่าว ซึ่งทำให้ผู้เสียหายไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด รวมถึงการได้รับการเยียวยาความเสียหายจากผู้ต้องหา และขาดโอกาสในการได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย หรืออาจได้รับการชดใช้ค่าเสียหายช้าลง เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิบัตร ตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อคุ้มครองสิทธิ

เสรีภาพของผู้เสียหาย ดังนั้นผู้เสียหายย่อมมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างทันทั่วทั้งที่และทำให้สามารถแก้ไขผลร้ายที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งหากนำมามาตรการชะลอการฟ้องมาใช้จะทำให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาชดใช้ค่าเสียหายได้รวดเร็วขึ้น

ประการที่สาม กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะกว่าศาลจะมีคำพิพากษาตัดสินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ประกอบด้วยชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ และกระบวนการพิจารณาคดีของศาล หากพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาคดีแล้ว กระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้าถือว่าเป็นการปฏิเสธความยุติธรรม ซึ่งกระบวนการยุติธรรมต้องมีการขับเคลื่อนที่รวดเร็วเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ซึ่งกรณีนำมามาตรการชะลอการฟ้องมาใช้กับบุคคลที่กระทำละเมิดสิทธิบัตร จะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการขับเคลื่อนที่รวดเร็วขึ้น ผู้เสียหายไม่แบกรับภาระในความเสียหายที่เกิดขึ้น จำเลยได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ที่รวดเร็วขึ้น ได้รับอิสรภาพสู่สังคมโดยเร็ว สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยโดยเร็ว อีกทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 258 ง. เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนในกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นด้วยความรวดเร็ว โดยการพัฒนาและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร

ประการที่สี่ รัฐแบกรับค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลนักโทษในเรือนจำ รวมถึงค่าใช้จ่ายในส่วนของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหากพิจารณาในด้านลักษณะการกระทำความผิดกรณีการละเมิดสิทธิบัตรนั้น ความผิดดังกล่าวมิได้เป็นความผิดที่ร้ายแรง เมื่อพิจารณาถึงหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน สามารถนำวิธีการลงโทษอื่นมาใช้ในการลงโทษจำคุกได้ ซึ่งประเทศไทยมุ่งเน้นการลงโทษจำคุก ขณะเดียวกันประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี อังกฤษ นำวิธีการแก้ไขฟื้นฟูมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ไม่ก่อผลร้ายต่อสังคม จึงทำให้มีการลงโทษจำคุกลดลง

ประการที่ห้า การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะขาดทรัพยากรบุคคลที่เป็นชุมทรัพย์ทางสมอง เพราะผู้กระทำความผิดกรณีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ เมื่อพิจารณาตามหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรที่มุ่งคุ้มครองสิทธิ การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ และการผลักดันแก่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิบัตรแล้วนั้น หากนำวิธีการลงโทษอื่นมาใช้แทนโทษจำคุกกับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร สังคมจะได้รับประโยชน์จากผลงานที่ผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบได้คิดค้นขึ้น ประชาชนในประเทศได้รับความสะดวกสบาย มีความปลอดภัยมากขึ้น ดังนั้น ผู้เป็นเจ้าของสิทธิบัตร ควรได้รับความคุ้มครองป้องกันดังกล่าวเพื่อมิให้ผู้อื่นมาแสวงหาประโยชน์จากผลงานของตน ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันหากมีการกระทำความผิดกรณีละเมิดสิทธิบัตรเกิดขึ้น และ

นำตัวผู้กระทำความผิดไปจำคุก จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ต่อตัวผู้กระทำความผิด ต่อผู้เสียหาย อีกทั้งยังทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นชุมทรัพย์ทางสมองที่ช่วยในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และฉบับที่ 13 ได้กำหนดให้มีการยกระดับศักยภาพของประเทศโดยการพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ในการพัฒนาขับเคลื่อนทุกมิติ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น หากนำแนวคิดการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำความผิดสิทธิบัตร จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าเงินที่ติดจากการดำเนินกระบวนการพิจารณากระแสหลักได้ เพราะการชะลอฟ้องจะช่วยกันคดีและกันตัวผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ซึ่งมาตรการชะลอฟ้องเป็นวิธีการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เป็นการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ขณะเดียวกันผู้กระทำความผิดมิใช่เด็กและเยาวชน ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้

ทั้งนี้ ถ้ากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำความผิดจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากมาตรการชะลอฟ้อง เป็นมาตรการที่ให้โอกาสผู้กระทำความผิดที่มีแนวโน้มสามารถกลับตัวเป็นคนดีและไม่กระทำความผิดซ้ำ และเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์ ออกแบบกลไก ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล ที่เห็นควรนำมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้

ส่วนการพิจารณาว่า ควรนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้ต้องหาที่ได้กระทำการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทการละเมิดสิทธิบัตรหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาจากบทลงโทษของผู้กระทำความผิดสิทธิบัตรแล้วเห็นว่า บทลงโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ในการกระทำความผิดสิทธินั้น เป็นบทลงโทษไม่ร้ายแรง โดยมีบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี สำหรับการกระทำความผิดตาม มาตรา 36 หรือมาตรา 63 และโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี สำหรับการกระทำความผิดตาม มาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 แม้บทบัญญัตินั้นจะมีโทษปรับด้วยก็ตาม ซึ่งต่างประเทศได้กำหนดอำนาจหน้าที่ และลักษณะของการกระทำความผิดที่สามารถนำมาตรการชะลอฟ้องได้ดังนี้

สาธารณรัฐฝรั่งเศสใช้ระบบการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดีโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา 40 ได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานอัยการ คือ เมื่อพนักงานอัยการได้รับคำร้องทุกข์ และคำกล่าวโทษ ให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา 40-1 เป็นบทบัญญัติการให้อำนาจของพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการ “สั่งฟ้องคดี”

“การเลือกใช้การดำเนินคดีแบบทางเลือก” และ “การสั่งไม่ดำเนินคดี” เมื่อคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษนั้น มีการกระทำความผิดที่สามารถระบุตัวตนของผู้กระทำความผิดได้ และทราบภูมิลำเนาของบุคคลนั้น และไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการ

การดำเนินคดีแบบทางเลือก เป็นการใช้มาตรการเบี่ยงเบนการฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการประกอบด้วย มาตรการการไต่ถามคดีทางอาญา โดยพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจนำมาใช้กับการกระทำความผิดที่เป็นความผิดเพียงเล็กน้อย ตามบทบัญญัติมาตรา 41-1 และ มาตรการตกลงทางอาญา โดยพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจนำมาใช้กับการกระทำความผิดที่มีโทษสูงสุดที่เป็นโทษปรับ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามบทบัญญัติมาตรา 41-2 เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย สามารถยื่นข้อเสนอมາตราต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องหาพิจารณาต่อไปได้ เพื่อลดปริมาณคดีเข้าสู่ศาล ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวต้องอยู่ในขั้นตอนก่อนฟ้องคดีของพนักงานอัยการ

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันใช้ระบบการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดี ด้วยหลักการฟ้องคดีแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หลักการฟ้องคดีตามกฎหมาย และ หลักการฟ้องคดีตามดุลพินิจ ซึ่งหลักการฟ้องคดีตามดุลพินิจเป็นการเลือกกระหว่างการยื่นคำฟ้องหรือการยุติคดี โดยพนักงานอัยการทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 152 กำหนดหน้าที่ของพนักงานอัยการในการ “สั่งฟ้องคดีอาญา” พนักงานอัยการต้องดำเนินการฟ้องคดีทุกคดีต่อศาลที่สามารถลงโทษได้ และคดีนั้นต้องเป็นคดีซึ่งอาจฟ้องได้หากมีพยานหลักฐานเพียงพอ และอำนาจแก่พนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจ “สั่งไม่ฟ้องคดี” ตามมาตรา 153

สำหรับหลักการชะลอฟ้องในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นข้อยกเว้นของหลักการฟ้องคดีอาญาตามกฎหมาย สืบเนื่องมาจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สามารถแบ่งการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ “การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลโดยไม่มีเงื่อนไขหรือการระงับการฟ้อง” และ “การสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลโดยมีเงื่อนไขหรือการชะลอฟ้อง”

โดยการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลโดยมีเงื่อนไขหรือการชะลอการฟ้อง เป็นข้อยกเว้นของหลักการฟ้องคดีอาญา เนื่องจากการกระทำความผิดมีความน่าตำหนิไม่มาก และเพื่อเร่งรัดกระบวนการพิจารณาและช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรม อันเป็นการระงับการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องคดี ตามมาตรา 153a วรรคหนึ่ง ที่นำมาใช้กับความผิดอาญาที่มีโทษเบาหรือโทษปานกลาง

โดยบทบัญญัติตามมาตรา 153a ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการชะลอฟ้องชั่วคราว และการระงับคดีชั่วคราว พนักงาน

อัยการสามารถชะลอฟ้องในความผิดอาญาทั่วไปไว้ชั่วคราว โดยกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาปฏิบัติตาม และเงื่อนไขดังกล่าวต้องเหมาะสมเพียงพอที่จะลบล้างประโยชน์สาธารณะ

สหรัฐอเมริกาใช้หลักการฟ้องคดีโดยรัฐ พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดี “สั่งฟ้องคดี” และ “สั่งไม่ฟ้องคดี” โดยการไต่ระบบดุลพินิจอย่างกว้างขวาง ซึ่งสหรัฐอเมริกาไม่มีตัวบทกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรถึงอำนาจการใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ

การใช้มาตรการชะลอฟ้อง พนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจในการชะลอฟ้องกับความผิดฐานใดก็ได้ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ต้องไม่ขัดต่อคู่มือกระทรวงยุติธรรมมาตรา 9 - 22.100 ทั้งนี้การชะลอฟ้องมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ โดยนำวิธีการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมแบบปกติ ประหยัดทรัพยากรบุคคลในกระบวนการยุติธรรม แก้ไขฟู่สังคม และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เพื่อแก้ปัญหาที่ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการชะลอฟ้อง มาใช้กับผู้กระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 จึงเห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายมาตรการชะลอฟ้อง ในพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเพิ่มเติมหมวดการชะลอฟ้องไว้เป็นหมวดท้ายสุด เพื่อนำมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ที่มีบทลงโทษตามมาตรา 85 และมาตรา 86 ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มเกิดการกระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ผลักดันให้มหาวิทยาลัย ภาครัฐและภาคเอกชนนำผลงานวิจัยไปใช้ต่อยอดในประโยชน์เชิงพาณิชย์และสังคม โดยนักวิจัยหรือผู้รับทุนที่ได้รับเงินสนับสนุนของรัฐ จะเป็นผู้ถือครองสิทธิในผลงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญาของผลงานวิจัยนั้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้สามารถพัฒนาสร้างเจ้าของผลงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบกับ ปัจจุบันมีการฟ้องร้องคดีและมีการลงโทษต่อผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร โดยคำพิพากษาศาลฎีกา หากเป็นเช่นนี้ ควรนำแนวคิดในการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แทนการนำตัวผู้กระทำผิดส่งฟ้องต่อศาล เพื่อกันคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก โดยการนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิด ที่เมื่อพิจารณาเห็นว่าสามารถแก้ไขปรับปรุงได้และเห็นว่าไม่กระทำความผิดซ้ำ และทำให้ผู้เสียหายมีโอกาสแสดงความต้องการที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น รวมถึงเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม เช่น จำนวนปริมาณคดีที่มีจำนวนมาก ปัญหาผู้กระทำความผิดถูกตีตราเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัญหาภาครัฐการแบกรับภาระค่า

ใช้ในการดูแลผู้ต้องขัง อีกทั้ง เพื่อให้ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ต้องหาได้รับการเยียวยาความเสียหายโดยเฉพาะผู้เสียหาย เป็นต้น

หากพิจารณาถึงตัวบุคคลที่กระทำความผิดฐานการละเมิดสิทธิบัตรแล้วนั้น บุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าว เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นชุมทรัพย์ทางสมองที่ช่วยในการพัฒนาประเทศหากนำบุคคลดังกล่าวไปปรับโทษจำคุกตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อมไม่เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย และสังคม ซึ่งจากทฤษฎีการลงโทษทางอาญา ทฤษฎีการลงโทษแก่แก่นทดแทนสามารถทำได้ในลักษณะของการชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าทดแทนได้ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ อีกทั้งลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด การนำวิธีการลงโทษที่เป็นตัวเงินมาใช้เพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดนั้น ถือว่าเป็นวิธีการลงโทษที่มีต้นทุนต่ำ และมีประสิทธิภาพมากกว่าการนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษจำคุก ตามแนวคิดหลักนิติเศรษฐศาสตร์ เป็นวิธีการลงโทษที่สามารถป้องปรามผู้กระทำความผิดได้โดยกำหนดให้มีการชำระค่าปรับที่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์การนำมาตราการชะลอฟ้องมาใช้ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเพื่อแก้ไขปัญหารณีที่มีการกระทำความผิดเล็กน้อย เป็นการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากการฟ้องคดี ในส่วนของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมี วัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดกระบวนการพิจารณาและช่วยลดภาระของกระบวนการยุติธรรมอันเป็นการระงับการดำเนินคดีอาญาชั้นก่อนฟ้อง และสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ โดยนำการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมเดิม ประหยัดทรัพยากรบุคคลในกระบวนการยุติธรรม แก้ไขฟื้นฟูสังคม และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย จะเห็นได้ว่าแม้มาตรการชะลอฟ้องของแต่ละประเทศ เป็นมาตรการชะลอฟ้องที่ใช้กับคดีอาญาทั่วไปก็ตาม แต่ล้วนแล้วมีวัตถุประสงค์ไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เพื่อประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สังคม และกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน หากเป็นเช่นนี้ การที่ประเทศไทยมีบทบัญญัติกฎหมาย โดยนำมาตราการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทสิทธิบัตร ที่มีบทลงโทษทางอาญา จะสามารถช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้

สำหรับอำนาจในการฟ้องคดีอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และสหรัฐอเมริกา ให้การตั้งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง และสั่งชะลอการฟ้อง นั้น เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ เนื่องจากแต่ละประเทศใช้หลักการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจในการฟ้องคดี เมื่อพิจารณาร่วมกับกฎหมายของประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญามาตรา 143 ที่ให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการสั่งฟ้องและสั่งไม่ฟ้องคดี หากเป็น เช่นนี้ การที่ประเทศไทยจะมีมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับผู้กระทำละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตร ควรให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่พนักงานอัยการในการสั่ง “ชะลอการฟ้อง” เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งควรนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้ในชั้นก่อนฟ้อง คดีต่อศาล เช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และสหรัฐอเมริกาด้วย

และเมื่อพิจารณาถึงบทลงโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ในการกระทำ ละเมิดสิทธิบัตรนั้น มีบทลงโทษไม่ร้ายแรง ประกอบด้วยบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสี่ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการกระทำความผิดตาม มาตรา 36 หรือมาตรา 63 และโทษจำคุกไม่ เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 เมื่อพิจารณาร่วมกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับ ความผิดที่มีโทษสูงสุดที่เป็นโทษปรับ หรือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนีที่ นำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับความผิดที่มีโทษเบาหรือปานกลางแล้ว ซึ่งอัตราโทษที่ไต่ลงโทษ ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ข้างต้นนั้น สามารถเทียบเคียงกับ บทลงโทษของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี กล่าวคือ ความผิดนั้นเป็นความผิด ที่ไม่ร้ายแรง จึงทำให้สามารถนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้ ทั้งนี้เพื่อเป็น การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำความผิด และผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อให้ระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็น ธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ สะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ตามมาตรา 68 จึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางสังคม เป็นไปตามมาตรา 77 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยเพิ่มเติมหมวดการชะลอฟ้องไว้เป็นหมวดท้ายสุด เพื่อบังคับใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ที่มีบทลงโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร มาตรา 85 และมาตรา 86

4.2 วิเคราะห์การสร้างมาตรการชะลอฟ้องในการบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522

สืบเนื่องมาจากปัญหาไม่มีมาตรการชะลอฟ้องมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 โดยจากการศึกษาผู้วิจัยเห็นควรให้ประเทศไทยมีมาตรการชะลอฟ้องเพื่อนำมาใช้กับ ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร โดยผู้วิจัยได้เสนอให้นำมาตรการชะลอฟ้องมาบัญญัติไว้ในหมวด ท้ายสุดที่เป็นหมวดชะลอการฟ้อง ของพระราชบัญญัติดังกล่าว และเพื่อนำมาตรการชะลอฟ้อง มาใช้กับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสร้างมาตรการชะลอฟ้องขึ้นมาเพื่อ

กำหนดหลักเกณฑ์การใช้มาตรการชะลอฟ้อง โดยบัญญัติรวมไว้ในหมวดชะลอการฟ้องของพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยสร้างมาตรการชะลอการฟ้องเพื่อบังคับแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร มีรายละเอียดดังนี้

ประการแรก การกำหนดเงื่อนไขการชะลอฟ้อง โดยให้ผู้กระทำการละเมิดชำระค่าปรับตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 แล้วแต่กรณี

การสร้างมาตรการชะลอฟ้องนั้น ภายใต้นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นการนำการสมานฉันท์มาใช้กับผู้กระทำความผิดแทนการลงโทษจำคุก หรือการลงโทษอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งประกอบด้วยผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สังคม ชุมชน และเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม และสามารถนำมาใช้กับคดีละเมิดสิทธิบัตรได้ เนื่องจากเป็นความผิดที่มีข้อพิพาททางแพ่งเกี่ยวเนื่องกับทางอาญา เป็นความผิดเล็กน้อย เป็นความผิดที่สามารถหลีกเลี่ยงการนำโทษจำคุกมาใช้ ซึ่งสามารถนำมาใช้กับความผิดที่ไม่สามารถยอมความได้ ทำให้ประชาชนได้รับโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอยากเสมอภาค หลีกเลี่ยงการใช้ระบบกระบวนการยุติธรรมหลัก และเพื่อฟื้นคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมในขั้นตอนก่อนฟ้องคดี

สำหรับบทลงโทษของผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการลงโทษทางอาญา การลงโทษผู้กระทำความผิดต้องได้สัดส่วนระหว่างโทษที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิด ซึ่งก่อให้เกิดความยุติธรรมกับผู้เสียหาย และสังคม ตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ แต่หากพิจารณาจากแนวความคิดหลักนิติเศรษฐศาสตร์ ผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรย่อมคาดคะเนถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการกระทำความผิดแล้วว่า เมื่อลงมือกระทำความผิดจะได้ประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้น สูงกว่าต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จึงได้ตัดสินใจลงมือกระทำความผิดดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิบัตรในลักษณะที่เป็นตัวเงินตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์ เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วเห็นว่า การนำวิธีการลงโทษที่เป็นตัวเงิน มีลักษณะเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดได้เป็นอย่างดี เพราะผู้กระทำความผิดได้ประโยชน์จากการกระทำละเมิดสิทธิบัตร และเป็นวิธีการลงโทษที่มีต้นทุนต่ำ มีประสิทธิภาพมากกว่าการนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษจำคุก ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม กระบวนการยุติธรรมจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว การชะลอฟ้องนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนแล้ว ในส่วนของโทษจำคุกถือว่าได้รับการลงโทษในส่วนหนึ่งแล้ว แต่การชะลอฟ้องจะยุติลงได้นั้นผู้กระทำความผิดยังคงต้องชำระค่าปรับอยู่ เพื่อเป็นการข่มขู่ยังผู้กระทำความผิดละเมิดสิทธิบัตร เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้รับ

ผลประโยชน์จากการกระทำละเมิด ซึ่งหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดอาญาของ Herbert L. Packer การลงโทษปรับดังกล่าว ไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษแต่อย่างใด และสามารถป้องปรามผู้กระทำความผิดทางอาญาได้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นสมเหตุสมผลกับการกระทำละเมิดสิทธิบัตร ซึ่งการบังคับโทษปรับทางอาญา มุ่งบังคับเอากับทรัพย์สินซึ่งเป็นบทลงโทษเกี่ยวกับเงินตรา หรือการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย

ทั้งนี้ การกระทำละเมิดสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม หรือเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เป็นความผิดในตัว การลงโทษเป็นเพียงเพื่อรักษาประโยชน์ของสังคมอันเป็นสาธารณะ ทั้งนี้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติดังกล่าวมีบทบัญญัติห้ามกระทำความผิด และบทกำหนดโทษที่แยกออกจากกันเป็นคนละมาตรา

เมื่อพิจารณาร่วมกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 37 ในเรื่องของการชำระค่าปรับ เมื่อผู้กระทำความผิดยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้น การดำเนินคดีอาญาเป็นอันสิ้นสุดลงสำหรับคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ประกอบกับคดีที่พนักงานอัยการใช้มาตรการเบี่ยงเบนการฟ้องคดีอันเป็นการชะลอฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยการใช้อุทธรณ์ของพนักงานอัยการในการยุติคดีภายใต้การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฝรั่งเศสมาตรา 41-2 พนักงานอัยการสามารถเสนอให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินแก่การคลังของแผ่นดินเป็นจำนวนไม่เกินกว่าค่าปรับสูงสุดของโทษตามความผิดนั้น โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการกระทำความผิด

ดังนั้น หากผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่พนักงานอัยการกำหนดไว้อย่างครบถ้วนแล้ว การชะลอฟ้องก็ยังไม่สามารถยุติลงได้ ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 แล้วแต่กรณี โดยให้ชำระค่าปรับในอัตราสูงสุดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จนครบถ้วนเสียก่อน จึงจะถือว่าผู้กระทำละเมิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการชะลอฟ้องอย่างครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ ที่มีแนวคิดว่า ผู้กระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง และป้องกันสังคม แม้โทษที่ใช้จะร้ายแรงเท่าไรก็ตาม และผู้วิจัยมีความเห็นว่าการให้คงบทลงโทษปรับไว้ใช้กับมาตรการชะลอการฟ้องของผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรนั้น มีความสมเหตุสมผลแล้วกับพฤติกรรมและลักษณะของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น อีกทั้ง เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดอาญาของ Hertert L. Packer โทษปรับสามารถปราบปรามผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้ เนื่องจากผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร ได้รับประโยชน์ในลักษณะเป็นตัวเงินจากการกระทำความผิดดังกล่าว

ประการที่สอง การจัดทำรายงานสืบเสาะสำหรับมาตรการชะลอฟ้อง

การสืบและพินิจอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งการสืบเสาะและพินิจเป็นส่วนหนึ่งของการคุมความประพฤติ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด และนำข้อเท็จจริงมาจัดทำรายงานเสนอต่อผู้มีอำนาจ เพื่อให้ผู้มีอำนาจนำข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบเพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐานที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้กับผู้กระทำความผิดในแต่ละราย การสืบเสาะและพินิจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษา และขั้นตอนหลังศาลมีคำพิพากษา ซึ่งขั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษาเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคมของผู้กระทำความผิดตามคำสั่งศาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 และพนักงานคุมประพฤตินำมาวิเคราะห์ พร้อมจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อศาล จากนั้นนำข้อมูลมาใช้พิจารณาประกอบว่าจะพิพากษา หรือนำมาตรการใดมาใช้กับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยให้อำนาจในการสืบเสาะและพินิจแก่พนักงานคุมความประพฤติ แม้การสืบเสาะจะอยู่ในขั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษาก็ตาม แต่เมื่อพนักงานคุมความประพฤติได้วิเคราะห์และจัดทำรายงานการสืบเสาะแล้ว ต้องเสนอความเห็นต่อศาล ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่อยู่ในชั้นพิจารณาของศาลที่เป็นอำนาจฝ่ายตุลาการ มิได้เป็นอำนาจการบริหารของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาการสืบเสาะของสหรัฐอเมริกาแล้วนั้น มาตรการชะลอฟ้องได้บัญญัติไว้ในคู่มือกระทรวงยุติธรรม มาตรา 9- 22.010 เป็นการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยสำนักงานคุมประพฤติของสหรัฐอเมริกามีหน้าที่ด้านการสืบเสาะ ควบคุมสอดส่องผู้กระทำความผิด

มาตรการชะลอฟ้องเป็นการให้อำนาจเบี่ยงเบนคดีโดยพนักงานอัยการซึ่งเป็นฝ่ายบริหารร่วมมือกับหน่วยงานคุมประพฤติ จัดทำรายงานเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง และการควบคุมสอดส่องพฤติกรรมของผู้ต้องหาที่ได้รับการชะลอฟ้อง โดยสำนักงานคุมประพฤติของสหรัฐอเมริกามีหน้าที่ด้านสืบเสาะ และการควบคุมสอดส่องจำเลยผู้กระทำผิด และรายงานเกี่ยวกับข้อมูลผู้กระทำความผิด เช่น พฤติการณ์แห่งคดี ประวัติการกระทำความผิด ประวัติส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานในขั้นตอนก่อนศาลพิพากษา เพื่อรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำรายงานเสนอศาลหรือพนักงานอัยการเกี่ยวกับเงื่อนไขคุมประพฤติ และระยะเวลาการคุมประพฤติ ซึ่งพนักงานอัยการจะต้องแจ้งเรื่องไปยังสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้จัดทำรายงานการสืบเสาะ เสนอแนะถึงความเหมาะสมที่จะใช้มาตรการชะลอฟ้องกับผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตร โดยพนักงานอัยการต้องเป็นผู้ร้องขอต่อสำนักงานคุมประพฤติให้มีการสืบเสาะเท่านั้น ซึ่ง

การสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าว พนักงานสืบเสาะต้องสอบถามความสมัครใจของผู้กระทำละเมิด สิทธิบัตร ว่าสมัครใจเข้ารับการสืบเสาะหรือไม่

การสืบเสาะข้อเท็จจริงของผู้กระทำผิดนั้น พนักงานสืบเสาะต้องสอบถามความสมัครใจก่อนว่าผู้กระทำผิดว่าสมัครใจเข้ารับการชะลอฟ้องหรือไม่ โดยให้ผู้กระทำผิดลงนามในแบบแสดงความยินยอมให้สืบเสาะประวัติ และเปิดเผยข้อมูลที่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งชะลอฟ้องผ่านการทำงานร่วมกับสำนักงานคุมประพฤติเพื่อจัดทำรายงานการสืบเสาะและเสนอแผนการใช้มาตรการชะลอฟ้อง รวมถึงการคุมประพฤติ ทั้งนี้การให้ความยินยอมของผู้ต้องหาในการชะลอฟ้องถือว่าเริ่มต้นเมื่อได้จัดทำบันทึกข้อตกลงชะลอฟ้องเป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้ผู้กระทำผิด ทนายความ พนักงานอัยการ และหัวหน้าพนักงานสืบเสาะ หรือหัวหน้าพนักงานคุมประพฤติ ลงนามในบันทึกข้อตกลง โดยผู้กระทำผิดต้องลงลายมือชื่อยินยอมสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาดี และสิทธิที่จะได้รับการคัดลินิกติ กล่าวคือ ผู้ต้องหาอยู่ในความสอดส่องดูแลของพนักงานคุมประพฤติแทนการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติ หรือแทนการจำคุกภายใต้อำนาจของพนักงานอัยการ

จากข้อเท็จจริงข้างต้น กล่าวได้ว่า การสืบเสาะและพินิจของประเทศไทย นำมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษา และขั้นตอนหลังศาลมีคำพิพากษาซึ่งเป็นอำนาจฝ่ายตุลาการ แต่มิได้นำมาใช้ในขั้นตอนของพนักงานอัยการที่เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาได้นำการสืบเสาะมาใช้ในชั้นพนักงานอัยการที่เป็นอำนาจฝ่ายบริหาร ร่วมกับหน่วยงานการคุมความประพฤติ เมื่อพนักงานอัยการได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิดและนำมาพิจารณากำหนดรูปแบบการชะลอฟ้องให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย ทั้งนี้ เพื่อให้การชะลอฟ้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม การให้ความยินยอมของผู้เสียหายในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 28 ที่อำนาจพนักงานอัยการ และผู้เสียหายต่างมีสิทธินำคดีอาญามาฟ้องต่อศาล ซึ่งกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการมีอำนาจในการสั่งฟ้องคดีและสั่งไม่ฟ้องคดี และให้สิทธิต่อผู้เสียหายที่สามารถฟ้องร้องคดีต่อศาลได้ หากเป็นเช่นนี้การที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องคดี ผู้เสียหายสามารถนำคดีฟ้องต่อศาลได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 2 ได้ให้คำนิยามคำว่าผู้เสียหายไว้ว่า “ผู้เสียหาย” หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งรวมถึงบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ตามกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 4 5 และ 6 ด้วย และบทบัญญัติตามมาตรา 33 หากเป็นกรณีที่พนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างยื่นฟ้องคดีอาญาเรื่องเดียวกันต่อศาลชั้นต้นหรือต่างศาลกัน ศาลยังต้องสั่งร่วมการพิจารณาคดีเป็นเรื่องเดียวกัน

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า เมื่อสิทธิในการฟ้องร้องคดีเป็นของพนักงานอัยการและของผู้เสียหาย หากนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้กับผู้กระทำความผิดคดีอาญา โดยอำนาจในการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ หากผู้เสียหายไม่ได้ให้ความยินยอมในการใช้มาตรการชะลอฟ้องนั้น อาจทำให้ผู้เสียหายใช้สิทธิในการฟ้องร้องคดีช้าช้อนกับอำนาจการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ ทำให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปอย่างช้าช้อนและเป็นไปอย่างล่าช้า

ดังนั้น หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วใช้ดุลพินิจในการสั่งชะลอฟ้อง ต้องให้ผู้เสียหายให้ความยินยอมเพื่อสละสิทธิในการฟ้องร้องคดีดังกล่าวต่อศาลเป็นคดีอื่น และให้ความยินยอมเข้าสู่กระบวนการชะลอฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อให้ได้รับสิทธิตามกฎหมายที่ผู้เสียหายพึงได้ เช่น สิทธิในการได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากผู้กระทำผิด การได้รับการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

และเมื่อพิจารณาในเรื่องของการให้ความยินยอมของผู้เสียหาย ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และสหรัฐอเมริกา ที่ใช้หลักการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดี ผู้เสียหายไม่สามารถฟ้องคดีอาญาได้ แต่บางประเทศเช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่แม้การสั่งให้ใช้การเบี่ยงเบนคดีอันเป็นมาตรการชะลอฟ้องนั้น เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย แต่ในกรณีที่พนักงานอัยการใช้มาตรการเบี่ยงเบนการฟ้องคดี ซึ่งประกอบด้วย การไต่ถามทนายอัยการ และการทำความตกลงทางอาญา ยังคงต้องมีการให้ความยินยอมของผู้กระทำความผิด และผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายเพื่อเข้าสู่กระบวนการดังกล่าว

ประการที่สี่ การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติระหว่างการชะลอฟ้อง

แต่ละประเทศมีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามที่แตกต่างกัน ดังนี้

สาธารณรัฐฝรั่งเศส ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาตรา 41-2 ได้กำหนดมาตรการที่ใช้ในความตกลงทางอาญาหรือเรียกได้ว่าเป็นการกำหนดมาตรการฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยให้อำนาจพนักงานอัยการเป็นผู้เสนอเงื่อนไขให้แก่ผู้ต้องหาพิจารณา ว่าผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนด ซึ่งเงื่อนไขตามบทบัญญัตินี้มีอยู่หลายประการด้วยกัน เช่น ให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินแค้นล้างของแผ่นดินเป็นจำนวนเงินไม่เกินกว่าค่าปรับสูงสุดของโทษตามความผิดนั้น การทำงานสาธารณะประโยชน์โดยไม่รับค่าตอบแทน การเข้าร่วมประกอบกิจกรรมการปฏิบัติงานตามวิชาชีพจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน การทำงานบริการสาธารณะหรือสมาคม เป็นต้น

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กำหนดหลักการชะลอฟ้องไว้ โดยการสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลแบบมีเงื่อนไขและแบบไม่มีเงื่อนไข ซึ่งหลักการไม่ฟ้องคดีแบบมีเงื่อนไขได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 153a ที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการ

ชะลอฟ้องชั่วคราวและการระงับคดีชั่วคราว โดยให้อำนาจพนักงานอัยการในการกำหนดเงื่อนไขที่ผู้ต้องหาต้องปฏิบัติตาม และเงื่อนไขนั้นต้องเหมาะสมพอจะลบล้างประโยชน์สาธารณะ เช่น การชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด การมีส่วนร่วมฝึกทักษะทางสังคม เข้าร่วมการสัมมนาโครงการตามที่กฎหมายกำหนด โดยพนักงานอัยการสามารถกำหนดระยะเวลาให้ผู้ต้องหาปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว

สหรัฐอเมริกา พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งชะลอฟ้องผ่านการทำงานร่วมกันกับสำนักงานคุมประพฤติเพื่อจัดทำแผนการคุมความประพฤติ โดยการให้ผู้ต้องหาอยู่ในการสอดส่องดูแลของเจ้าพนักงานคุมประพฤติแทนการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติ กล่าวคือ ให้ผู้กระทำความผิดได้รับการควบคุมความประพฤติแบบปกติ โดยพิจารณาจากประวัติการศึกษา อาชีพ ประวัติการกระทำความผิด ที่พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้พิจารณาเสนอระยะเวลาขอเขตการรายงานต่อพนักงานอัยการตัว เช่น รูปแบบแรก กำหนดให้มีการรายงานตัว 15 วันต่อครั้ง ในกรณีที่เป็นการคดีความผิดไม่ร้ายแรงรูปแบบที่ 2 การควบคุมตัวในศูนย์เลี้ยงการจำคุก โดยนำตัวผู้กระทำความผิดอยู่ในศูนย์เลี้ยงการจำคุกสามารถออกไปทำงานได้แต่ต้องได้รับอนุญาตก่อน รูปแบบที่ 3 การควบคุมโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ EMP ติดไว้ที่ข้อเท้าของผู้ต้องหา และผู้ต้องหาสามารถพักอาศัยอยู่ที่บ้านของตนโดยใช้ชีวิตได้ตามปกติ ทั้งนี้ การชะลอฟ้องสามารถกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมได้ตามระยะเวลาที่กำหนด แทนการควบคุมตัว ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นเป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ ที่สรุปผลการดำเนินงานและผลการปรับปรุงตัวของผู้กระทำความผิด เสนอต่อพนักงานอัยการเมื่อผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติระหว่างชะลอการฟ้องครบถ้วนแล้ว และเมื่อพนักงานอัยการได้รับหนังสือจากพนักงานคุมประพฤติดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานอัยการยุติการชะลอฟ้องมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีต่อไป

เมื่อพิจารณาจากประเทศดังกล่าวข้างต้นทั้ง 3 ประเทศแล้วนั้น พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหลักในการกำหนดเงื่อนไข เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในระหว่างนำมาตรการชะลอฟ้องมาใช้ แม้รูปแบบการพิจารณา หรือการคัดกรอง หรือใช้วิธีการที่แตกต่างกันไปก็ตาม

ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขเพื่อนำมาใช้กับผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตรนั้น ควรเป็นอำนาจของพนักงานอัยการที่เป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว โดยพิจารณาว่าควรนำวิธีการหรือเงื่อนไขใดมาใช้กับผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร หากพิจารณาจากสหรัฐอเมริกาที่ให้พนักงานคุมความประพฤติมีหน้าที่ในการออกแบบรูปแบบการคุมความประพฤติให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายแล้วให้เสนอต่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วนั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการชะลอฟ้อง เนื่องจากการคุมความประพฤตินั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิด

ผู้เสียหาย และสังคม กล่าวคือผู้กระทำความผิดสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้เลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้ ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายเนื่องจากผู้กระทำความผิดนั้นมิได้ถูกจำคุก จึงทำให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่รวดเร็วขึ้น ปิดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้เรียนรู้ประสบการณ์ในเรือนจำ ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพง่ายขึ้น ดังนั้นในส่วนของกำหนดยกเว้นโทษประพัตติ เพื่อนำมาใช้กับผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการและพนักงานคุมความประพฤติในการกำหนดยกเว้นโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในแต่ละราย โดยให้พนักงานคุมความประพฤติ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เป็นผู้กำหนดรูปแบบเงื่อนไขสำหรับผู้กระทำความผิดในแต่ละราย ที่พนักงานอัยการได้ร้องขอมา เมื่อกำหนดยกเว้นโทษรูปแบบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้จัดทำรายงานเสนอต่อพนักงานอัยการพิจารณาาร่วมกันต่อไป

ประการที่ห้า การตรวจสอบอำนาจการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการใช้มาตรการชะลอฟ้อง

หลักการใช้มาตรการบังคับทางอาญา เป็นการนำหลักนิติธรรมไปสู่ประชาชนผ่านกระบวนการยุติธรรมจากหน่วยงานของรัฐเพื่อการบังคับใช้กฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งประกอบด้วย 1) ฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจพิจารณากำหนดว่าการกระทำลักษณะใดเป็นความผิดอาญารวมทั้งการกำหนดขอบเขตการลงโทษและประกาศบังคับใช้ 2) การใช้อำนาจตุลาการ เป็นการใช้อำนาจตรวจสอบร่วมกันของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อหาความจริงของความผิดหรือความบริสุทธิ์ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิด โดยศาล 3) การบังคับโทษ กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีการบังคับโทษอยู่ทุกขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญา 4) ด้านการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อเป็นหลักการตรวจสอบ เพื่อค้นหาและพิสูจน์ความจริงว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือเป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งการพิสูจน์ความจริงมีผลต่อการตัดคดีออกจากระบบ หรือการผันคดีออกจากระบบได้ในชั้นของพนักงานอัยการ และพนักงานสอบสวน

เมื่อพิจารณาการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจการชะลอการฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจการชะลอการฟ้องของสาธารณรัฐฝรั่งเศส พนักงานอัยการต้องยื่นความตกลงทางอาญาต่อประธานศาลชั้นต้น เพื่อให้ประธานศาลชั้นต้นพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยพนักงานอัยการต้องแจ้งให้ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายทราบ และผู้กระทำความผิดต้องให้ความยินยอม ทั้งนี้ประธานศาลชั้นต้นต้องรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย ทนายความ และเมื่อศาลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ความตกลงนั้นมีผลตามที่ตกลงไว้ หากไม่ให้ความเห็นชอบ ให้การพิจารณานั้นที่สุดลง และคำสั่งนั้นถือเป็นที่สุด

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้ ในการใช้ดุลพินิจชะลอฟ้องแบบมีกำหนดเงื่อนไขที่ให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามนั้น ความเห็นในการสั่งชะลอฟ้องของพนักงานอัยการต้องได้รับความยินยอมจากศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีของผู้ต้องหา

ดังนั้น การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการชะลอฟ้องผู้กระทำความผิดละเมิดสิทธิบัตร เมื่อพิจารณาตามหลักนิติธรรมแล้ว การที่กฎหมายกำหนดให้มีมาตรการชะลอฟ้องนั้น เป็นการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการตราบทกฎหมายขึ้นเพื่อบังคับใช้แก่ประชาชน โดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีสิทธิในการใช้ดุลพินิจสั่งชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร โดยศาลมีหน้าที่พิจารณาเห็นชอบในข้อตกลง หรือการพิจารณารายละเอียดในการกำหนดเงื่อนไขจากการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการที่เสนอต่อศาล เพื่อสร้างหลักเกณฑ์ให้ผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามระหว่างที่ใช้มาตรการชะลอฟ้องนั้น ถือเป็น การพิจารณา ร่วมกันของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งศาลมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ถ้าศาลให้ความเห็นชอบให้การเสนอเงื่อนไขของพนักงานอัยการนั้นมีผลตามที่ได้เสนอไว้ และหากศาลไม่เห็นควรให้เงื่อนไขดังกล่าวสิ้นสุดลงและคำสั่งศาลนั้นถือเป็นที่สุดซึ่งบทบาทในการพิจารณาของศาลนั้น เป็นการใช้อำนาจฝ่ายตุลาการเพื่อตรวจสอบดุลพินิจการสั่งชะลอการฟ้องของพนักงานอัยการ อันเป็นการถ่วงดุลอำนาจของพนักงานอัยการ ในการใช้อำนาจสั่งชะลอการฟ้องเพื่อให้การชะลอฟ้องเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

ประการที่หก การมีคำสั่งยุติการชะลอการฟ้อง

สาธารณรัฐฝรั่งเศส พนักงานอัยการมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งชะลอฟ้อง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าใช้อำนาจในการนำมาตราการเบี่ยงเบนการฟ้องคดีมาใช้ ในกรณีเกี่ยวกับมาตรการตกลงทางอาญา ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่พนักงานอัยการกำหนดไว้ครบถ้วนแล้วให้พนักงานอัยการยุติการชะลอฟ้อง โดยใช้ดุลพินิจในการสั่งยุติคดีต่อไป ซึ่งเป็นการใช้อำนาจการตรวจสอบภายนอก

ประกอบกับเมื่อผู้วิจัย มีความเห็นว่าพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งชะลอฟ้อง และการกำหนดเงื่อนไขในการชะลอฟ้องนั้น และเมื่อพิจารณา ร่วมกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ให้อำนาจพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการสั่งชะลอฟ้อง และใช้ดุลพินิจในการสั่งยุติคดี เมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน

ดังนั้น หากผู้กระทำความผิดละเมิดสิทธิบัตร ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่พนักงานอัยการได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วนแล้ว รวมถึงการชำระค่าปรับตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 มาตรา 85 และมาตรา 86 แล้วแต่กรณี ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งยุติการชะลอฟ้อง ซึ่งเป็นการยุติการดำเนินคดีต่อไป